

De tegenstelling tussen beschermd en vrij

Is wonen in de hofjes in? Hoe je te gedragen én wat te dragen? Is er wel een hofjesmode? Van 13 t/m 17 juni maakte de collectie van Annemarije van Harten deel uit van het modeparcours, dat te zien was in het hofje van Nieuwkoop.

Na vier expositiedagen studeerde de studente van de Haagse modeacademie ook in het hofje af. Daar showden acht modellen het werk onder de noemer 'Getemde vrijheid' aan de examinatoren. Kleeft je je omdat het zo hoort of ben je een vrije vogel? Dat dilemma straalde, zo was de bedoeling, uit elk van de ontwerpen.

„In een hofje zoals dit zie je veel buitenlucht, toch word je omringd door mensen. Die tegenstelling tussen beschermd en vrij heb ik gezocht,” vertelt Annemarije.

Vandaar ook dat in een outfit beide 'extremen' zichtbaar zijn. Zoals in het borduurstramen waar normaal tapijten op worden geknoopt. Van anderen heeft zij de stijfheid eruit gewassen. Boven de

Foto's: Nicky Onderwater / www.nickyonderwater.nl

taille is het hard. Het materiaal als bron van inspiratie ook.

Soepel en vrij vallend én vastgezet – bijvoorbeeld in glas – tegelijk. Vandaar ook de wasknijpers als letterlijke metafoor en veiligheidsglas in de hakken van het schoeisel! Tijdens de studie staat het concept centraal en worden de studenten niet beknot door draagbaarheid. Dat komt later pas...

• Redactioneel •
Wonen in een hofje? Idyllisch? Zeker! Romantisch? Wellicht. Oases van rust? Voor de bewoners zeker in de tussenpozen dat er geen toeristisch bezoek is. Wat hen bindt, behalve het historisch erfgoed waarin ze dagelijks verkeren, is een zekere trots op hun huisje in beslotenheid. Naast rust staat reinheid hoog in het hofjesvaandel. Hier godzijdank geen lege colablikjes, peukjes en kauwgom dankzij inspanningen van beheerders en bewoners.

„Kijk gerust rond, maar niet naar binnen,” vertrouwd een bewoonster mij terecht toe. Ja, ook ik doe dat alleen op uitnodiging. De Haarlemse Hofjeskrant is toe aan de zevende editie, 's-Gravenhage aan de eerste. U maakt kennis met luchtige plaatjes en praatjes mét vleugjes historie in de kantlijn. Het is een inkijkje in een wereld die de laatste decennia aan twee grote veranderingen onderhevig is. Er wordt broodnodig gerestaureerd en er wonen geen 'arme luyden' meer.

Veel leesplezier,

Willem Brand

Wethouder Frits Huffnagel ontvangt eerste Haagse Hofjeskrant

„In eerste instantie zijn hofjes een plek om te wonen. Mensen hechten aan hun rust. Maar je zou als Den Haag Marketing en VVV iets meer kunnen doen om de pareltjes te onthullen,” meent Frits Huffnagel, wethouder Binnenstad.

ten met grote pijlen 'Hier is een hofje'. Het trekt ook geen miljoenenpubliek en dat is maar goed ook.”

De dag nadat wethouder Huffnagel het eerste exemplaar in ontvangst nam (lees: 5 september), reist hij als voorzitter van de Holland Business Promotion Office af naar New York (400 jaar Hudson). „De eerste ambassade van de VS

stond in Den Haag en in de Koninklijke Bibliotheek bevindt zich ook een document waarmee Nederland Amerika erkent. Als eerste land in de wereld.” Tussen de bedrijven door – na Prinsjesdag staat een reis naar Japan (400 jaar Handelsbetrekkingen) gepland – treedt hij met alle liefde even als hofjesambassadeur op.

Vrouw van Jut niet welkom in hofje

In Haarlem probeerde Christina Munneman, de weduwe van Hendrik Jut met wie ze in 1872 in Den Haag een dubbele roofmoord beraamde, in 1888 tevergeefs een woning in het hofje van Guurtje de Waal te bemachtigen.

Na drie jaar rondzwerven waren Christina en Hendrik Jut voorjaar 1875 per boot in Rotterdam gearriveerd. Op 28 april kwam de politie het echtpaar op het spoor toen een dronken Jut in zijn eigen Rotterdamse koffiehuis zijn mond voorbijpraatte.

Voor de dubbele moord op de rijke mevrouw Van der Kouwen-ten Cate en dienstbode Leentje Beelo kreeg Hendrik Jut levenslang. Christina die in het huis van mevrouw kort dienstmeisje was geweest, kreeg twaalf jaar Haarlems tuchthuis voor medeplichtigheid.

Na twee jaar overleed Jut in de gevangenis van Leeuwarden. Zijn hoofd werd op sterk water gezet en diende nog jaren als studieobject. Een kermisuitbater maakte slim gebruik van de hype door een attractie waarop mensen met mokerslagen hu konden afreageren 'Kop van Jut' te noemen.

In 1888 verlaat Christina het tuchthuis, waarna ze onder haar meisjesnaam tot 1905 in de Ridderstraat in het huis met gevelsteen 'De Liefde' woont. In dat jaar informeert zij als weduwe Munneman naar een woning in het hofje van Guurtje de Waal. Had ze dat maar niet gedaan. Ze wordt herkend als de vrouw van Jut en ontvlucht na de ontmaskering ijlings de stad.

niet alleen de duistere zaken uit het verleden aan het licht. De film beleeft op 26 september zijn première! Meer informatie kunt u t.z.t. vinden op www.haagse-erfenis.nl

Film 'Een Haagse erfenis'

In juni 2009 vonden in de Haagse Rusthof opnames plaats voor 'Een Haagse Erfenis', een film gebaseerd op een gruwelijke geschiedenis.

De Filmfamilie, een creatieve vriendengroep uit Den Haag, vond in het verhaal rond de Kop van Jut de inspiratie voor een heuse speelfilm. Het zelfgeschreven script is een hedendaags verhaal geworden waarin nazaten van een vermoorde rijke dame op zoek gaan naar de gebeurtenissen van meer dan een eeuw geleden. En daarbij komen

niet alleen de duistere zaken uit het verleden aan het licht.

De film beleeft op 26 september zijn première! Meer informatie kunt u t.z.t. vinden op www.haagse-erfenis.nl

advertentie

...in de Haagse Binnenstad elke zondag koopzondag

Shoppen, cultuur en uitgaan...

binnenstad den haag

puurdenhaag.com

Een oase van rust midden in de stad

De Rusthof, gesticht in 1832 en bestaande uit stadshuizen en appartementen, heeft geen prestigieus poortgebouw en is niet strak symmetrisch opgezet rond een tuin. Het heeft net als de meeste arbeidershofjes een lange gang als entree en ligt verscholen.

Beerster Elly Wanders en drie bewoners discussiëren over toen en nu. Ter sprake komt het soms vele onaangekondigde bezoek. Dat hoort er nu eenmaal bij, dat weet je als je in een hofje gaat wonen, vindt Elly. Met het Gilde en Den Haag Marketing is afgesproken dat de gidsen voor de bestuurskamer hun verhaal doen en niet in de tuin gaan lopen. Deze was tot de jaren tachtig wild en is nu een doorkijk tuin.

Elly Wanders-Lem werkte als notaris-klerk toen ze in een advertentie las dat een hofje een beheerderechtpaar zocht. Het toeval wilde dat het hofje zich in de nabijheid bevond van haar werkgever. Met het hofjesleven maakte ze als kind al kennis door oma Lem, die in het hofje in de Schelpstraat woonde. „Oma was oorlogsweduwe en woonde eerst bij ons in, mijn vader was enigst kind. Op enig moment ging ze, hoewel ze niet echt zelfstandig was, op zichzelf wonen. In dat hofje, waar een portierster de boel in de gaten hield, zat nooit iemand buiten. Na negen uur 's avonds kwam je er niet binnen, de bewoners hadden geen sleutel van de poort.”

In de bestuurskamer vertelt mevrouw Lachnit: „Ik vond het hier meteen fijn en

• Beheerster Elly Wanders (l) en drie bewoners praten over toen en nu.

al die oude dames vonden het ook leuk. We maakten soms een uitstapje en hoewel er toen onderling meer contact was dan nu, was het geen gewoonte dat je buitenzat als het zonnetje scheen. Het leek wel of dat vroeger niet mocht. Ik deed dat wel.” Aan de muur aan beide zijdes van koningin Beatrix portretten van stichtster 'tante Groen' ofwel mevrouw Groen van Prinsteren

ren en haar illustere echtgenoot politicus Guillaume Groen van Prinsteren.

Drie keer per week houdt Elly spreekuur. Dan kunnen de huiskwaaltjes worden geventileerd. „Mankeert er wat aan de huizen, dan noteren we dat. Een steeds terugkerend ongemak op de Rusthof zijn gebroken raamtouwen.” De sfeer is anders dan vroeger, toen was er onderling een groter sociaal leven. De andere kant was dat de vrouwen elkaar meer in de gaten hielden. Nu zijn de vrouwen, ook door tv en internet, meer op zichzelf.

Geefhuisjes

Hofhuisjes maar niet in een hofje

Het eerste Haagse liefdadigheidshofje dat geen hofje was en het ook nooit werd: de Geefhuisjes. De huisjes, twaalf van de circa 125 woningen in bezit van NV Stadsherstel Den Haag e.o., zijn niet gegroepeerd rondom een tuin maar staan aan straat.

De eerste Geefhuisjes werden in 1565 gebouwd op het Padmos bij het Spui dankzij een vete tussen de griffier van het Hof van Holland, Cornelis Barthout Jansz. en de pachtster van zijn grond, Margriette Jansdochter. Na honderd jaar waren ze zo vervallen dat de erfgenamen toestemming kregen de twaalf huisjes te verkopen. Ze verhuisden naar het Hoge Zand waar in 1796 de gemeente Den Haag de eigendom kreeg. Tot aan de zeventiger jaren van de vorige eeuw woonden arme vrouwen er gratis. Na de Tweede Wereldoorlog werden drie restauraties uitgevoerd, de laatste in 2005 door eigenaar Stadsherstel.

„We hebben getracht de oude details te behouden, drie huisjes hebben een balkenplafond en bij alle huisjes is de kapconstructie zichtbaar,” vertelt beheerder Maarten Bothe. Tjallien de Haan en David Schoch waren op bezoek bij vrienden en meteen verliefd op het 'hofhuisje'. Via de woonkamer, die uitzielt op het tuintje die wordt gedeeld met de buurman, kom je in de keuken. In het verlengde ligt de badkamer. David: „Het leuke hiervan is dat je het gevoel hebt dat je een huisje hebt.”

Zie ook: www.stadshersteldenhaag.nl

• David Schoch, blij met zijn 'hofhuisje'.

◆ 'n hoffelijk gesprek ◆

Heiligdom op sloffen

Rusthof

Naar binnen kijken kunnen ze bij mevrouw Marie-Anne Kaufmann niet. Zij bewoont een loft, twee hofhuisjes breed. „Tussen de Kloosterkerk en de Jacobuskerk voel ik me hier in de zevende hemel.” Vriendinnen zijn verbaasd als ze voor het eerst vanuit de tuin haar piepraampje zien: Kun je daar dan lopen? Boven kijken ze hun ogen uit. „Mijn dochter zei: Mam, je kan hier rolschaatsen.” Je zou er bowls kunnen spelen, het Engelse (kunst)grasspel, vooral populair bij de oudere generaties. Bij Marie-Anne is de tapijtvloer van haar heiligdom niet groen maar gebroken wit en alleen te betreden met huissloffen. „Als kind kwam ik heel vaak op de Lange Voorhout, mijn ouders waren lid van Pulchri. Als ik later groot ben, ga ik hier wonen, zei ik. Nou, ik heb het toch waargemaakt.” Bijna, het Lange Voorhout is om de hoek.

Ooievaart langs Haagse grachtengordel

In ruim vijf jaar tijd maakten maar liefst honderdduizend toeristen vanaf het water kennis met de Hofstad. In anderhalf uur maak je een tijdreis over een vier eeuwen oude verdediging-grachtengordel, uitgegraven in opdracht van prins Maurits tijdens het Twaalfjarig bestand van de Tachtigjarige Oorlog.

Langs de Bierkade waar Jan Steen, Jan van Goyen en Paulus Potter hun schilderachtige bijdrages aan de Gouden Eeuw leverden gaat het richting de armenhofjes van Om en Bij. Tot rond 1900 zou geen toerist zich op het water hebben durven begeven, toen pas werd er een riolering aangelegd. Vandaag de dag ruik je de zoete lindebloesem terwijl je omhoog kijkt naar de zeskantige Haagse toren waar een ooievaar van 80 kilo een koperen oogje in het zeil houdt. Na de Paleistuin met zijn koninklijke stallen en de huizen van Louis Couperus, Mata Hari en Paul van Vliet doemt plots de nieuwe Haagse skyline op. Bij de Nieuwe Haven

werd Blonde Dolly dood gevonden in haar nachtjapon. Op het politiebureau verdween het boekje waarin zij bijhield wie haar voornamen klanten waren. Wat niet in de doofpot belandt: deze bijzondere vaarbelevens.

Info: www.ooievaart.nl of tel. 070-4451869

Cornelia op de catwalk

Hofjes zijn 'levende musea', oases van rust, vaak op een toplocatie in de stad. De hof van Wouw is niet alleen bijzonder door de architectonische uitstraling maar ook vanwege het regentschap. Regentes- en Jeanne en Catherine Kamerlingh Onnes zijn nazaten in de vrouwelijke lijn van stichtster Cornelia van Wouw. Honderden bezoekers namen een kijkje achter de coulissen tijdens de tuindag op 6 juni.

De tuin, het fraaie achterportaal van het hofje is een project van vrijwilliger en Wim van Wouw die na zijn pensioen iets leuks wilde doen. „Het was mijn bedoeling naar een tuindag te gaan, maar ik had het verkeer in mijn agenda staan. Stond ik voor een gesloten deur...” Beheerder Piet Mulder nodigde hem binnen voor een kopje koffie dat uitliep op een rondleiding nadat Wim zijn troefkaart van zijn achternaam had 'gespeeld'.

„Deze tuin is een paar eeuwen terug een moestuin geweest. Dat proberen we in ere te herstellen,” zegt Wim en wijst op vergeten groentes als hertshoornweegbree, zuring, pastinaken en op kruiden als rozemarijn, koriander en pimpernel. Elke woensdag doet Wim met een groepje vrijwilligers de tuin. Vanaf 2001 toen de tuin werd opengesteld voor publiek, is er elke augustus een Oranjeappeldag, genoemd naar de twintig geurende oranjeboomjes. Op die dag verkopen de hofdames zelfgemaakte marmelade en vruchtensappen. Leuk detail: ook aanwezig het wouwplantje!

De knoppen van het verplantje, samen met oude urine en water, werden in de 17de eeuw gebruikt om linnen en wol te verven. Die wetenschap draagt vrijwilliger Els Hardenberg aan. Zij haalde Corne-

• Els Hardenberg in haar eigen Cornelia-creatie

lia van Wouw uit het schilderij en geeft met een lezing 'Cornelia op de catwalk' een kijkje onder de rokken én op de 17de eeuwse kledij. Het was de eeuw dat kleding een kleurtje kreeg. Maar Cornelia was altijd in het zwart, gedistingeerd en passend bij de vrome taak die zij op zich had genomen. Vrouwen die niet getrouwd waren, zoals Cornelia, droegen boven hun keurslijf een aaneengesloten japon die vanonder breed uitwaaierde. „Je krijgt zo wel een kokettere taille,” merkt een dame tijdens de lezing op. Op haar hoofd had Cornelia een zwarte tipmuts, die alleen af ging als ze ter kerke ging.

Wie in het strak vormgegeven hofje kwam te wonen, kreeg van Cornelia het huisje in de hoek aangewezen. „Als er iemand overleed, schoof je vanuit 'het bezemhok' door naar een groter en vooral lichter huisje,” vertelt gids Josse Pie-

tersma. Een stuk groter en met uitzicht op straat woonde Elsje Hendriks, de eerste binnenmoeder. Tegenover de woning van haar dienstbode woonde mevrouw. In de regentenkamer zie je Cornelia boven de open haard met een ganzenveer haar 'levensboek' schrijven. Zij liet haar nichten en neven boeken na. Of ze die zelf schreef óf overschreef, daar zijn de geleerden nog niet over uit.

• Dien en Desirée in tuindagkleding

Met groene ogen - Monumentale bomenwandeling

Het bosje van Repelaer achter het hofje van het Javalaantje is voor vogels een laatste groene springplank op weg naar de Paleistuin. Tussen de oude hulsten en essen broedt de bosuil. Boomdeskundige Leendert Koudstaal noemt het een geriefhoutbosje, vroeger raapte men hier brandhout. Willem Brand liep alvast proef.

Startpunt van de monumentale bomenwandeling, speciaal voor het Groenjaar 2009 gemaakt, is het 'Grote Kerkhof bij de bosjes' aan de Kerkhoflaan. Daar treur- en hemelbomen in allerlei soorten, maar ook een Italiaans aandoende rij dennenbomen, die toen het gebied nog duin was als schietbaan van koning Willem I diende. De bomen hielden kogels van nog af te stellen kanonnen tegen. Het marmeren pronkgraf van Peter Ragay, schatbewaarder van de handelskoning, is één van de eerste graven op de hoog gelegen gemeentelijke begraafplaats.

Beneden op het Bankplein pronkt de rode beuk, een statussymbool zoals nu de rode Ferrari, en geënt op een snel-

groeïende groene beuk zoals te zien aan de onderstam. Langs de mooi gegroefde acacia's in de Bankstraat naar de mooiste laan van Europa, de Sophialaan. Een lust voor het oog zijn de Franse kastanjabomen, kandelars genoemd vanwege de lage armen. In de Zeestraat de boom die geen monumentale boom mocht zijn: de oriëntaalse plataan op internationaal grondgebied. Wat een prachtig stammenspel!

Op de Hogewal is het fietspad om de tweehonderd jaar oude moerascipres getrokken. Tussen de beukenbomen in de Paleistuin het kunstwerk van hoeden van Auke de Vries. Via de platanen op de Riviervismarkt, waar nog tot 1880 begraven werd én de jaren erna

tot 1913 ooeveers zich tegoed deden, eindigt de wandeling in de 17de eeuwse tuin naast de hof van Wouw.

De monumentale bomenhofjeswandeling van 1,5 uur staat behalve tijdens de Open Monumentendagen gepland op woensdagmiddag 16, 23 en 30 september en zaterdag 19 september en 3 oktober.

Verzamelpunt hek gemeentelijke begraafplaats, Kerkhoflaan. Wo. 13.30 en za. 10.00 uur. Kosten p.p. € 3,50. Aanmelden: www.hofvanwouw.nl of 06-48071988 of 06-23547370

Agenda:

12 september:

Open Monumentendag

21 t/m 26 september:

Week van de Smaak

24 oktober:

Dag van de Haagse Geschiedenis

12 december

Kerst op de Hof

Zie ook www.hofvanwouw.nl

De Tuinkamer

Dé locatie voor uw vergadering, bedrijfstraining, diner, receptie, afternoon tea of borrel.

- Historisch complex (Hof van Wouw) met veel sfeer
- Oase van rust midden in de stad
- Persoonlijke verzorging van de gasten
- Maatwerk-arrangementen
- Rondleidingen mogelijk

Voor meer informatie:
www.detuinkamer.info
of 06-23547370

Het gebruik van de fiets heeft natuurlijk alles te maken met de lengte van het hof van Nieuwkoop (140 meter) én de aanwezigheid van een middenpad. Zelfs een onverwachte bezoeker rijdt als de poort open staat op de fiets naar binnen.

„Ik was hier nog nooit binnen geweest. Joh, ik woon al 32 jaar drie minuten verderop, ook in een hofje op de Zoutkeetsingel. Was net op weg naar het ziekenhuis om een TV-gids te kopen,” vertelt een middelbare man. De fietsen van de bewoners stonden eerst onder de arcade, waar nu nog alleen de ruiltafel staat. Een oud gebruik: wie wat huisraad te ruilen heeft, zet dat op de ruiltafel en neemt iets anders mee. Het bestuur van de stichting reserveerde een tweede fietsenstalling in de naburige parkeergarage, maar dat bleek voor veel bewoners in de praktijk toch teveel gedoe.

Hoffietsen

'Zelfs een onverwachte bezoeker rijdt als de poort open staat op de fiets naar binnen.'

♦ 'n hoffelijk gesprek ♦

Naaischool

Rusthof

Zouden de meisjes van gegoede huize van mevrouw Groen van Prinsteren zich rond de steunpilaar dronken hebben gedraaid bij afwezigheid van de naai-juffen? De pilaar, relikwie uit een vervlogen verleden, staat in de grote woonkamer van mevrouw Edmée Muysken, die al een kwart eeuw in de voormalige naaischool resideert. Een paar maanden al na het overlijden van haar man Leo Muysken in 1984 betrok zij de benedenwoning met de vier grote ramen. Gelukkig ruim genoeg om veel van haar spullen te herbergen, waaronder door haar man gemaakte dierenbeelden en met dieren beschilderde vazen.

Haar man Leo, zeventien jaar ouder, groeide op in Indonesië, maar moest vanwege malaria op z'n achtste naar Nederland verhuizen. Na de Koninklijke Academie leerde de avonturier in Leipzig dieren opzetten. Daar richtte hij ook nog dieren uit de dierentuin voor het circus af. In de oorlog vocht hij als soldaat op de Grebbeberg, later zat hij in het verzet. Hij maakte in de oorlog deel uit van de Canadese Royal Hamilton Light Infantry die vocht in de strijd om de Schelde. Na de oorlog ging hij als oorlogsvrijwilliger naar Indonesië, alwaar hij compagniecommandant werd. Hij ontwierp een eigen embleem van het 'Tijgerbataljon'. Edmée die haar man in een Haagse galerie leerde kennen, werkte zevenendertig jaar als directiesecretaresse op de Belgische ambassade.

familie, hoewel niet van adel, zwanen mocht houden. Het poortje naar de groentetuin heeft tegelplinten met afbeeldingen van kinderspelen. Daar mag je de kantjes niet vanaf lopen!

Coos over Coos

Bij het gemeentearchief kwam de vraag binnen of we geen lezingen konden geven. De dames van het comité 'Den Haag ontvangt', die deelnemers van congressen rondleidden, heb ik nog bijgespijkerd. Dat opleiden, ook voor het Gilde, is allang voorbij. Maar hofjeswandelingen verzorg ik nog steeds met veel plezier.

Hofjesbezoek

Het Hooftshofje, het hofje van Hoogelande, het Heilige Geestshofje, de hof van Wouw en het hof van Nieuwkoop bieden door het jaar heen voor particulieren geen gelegenheid tot bezoek, ze zijn wel onder begeleiding van 't Gilde of eigen gidsen (lees: hof van Wouw) te bewonderen.

Wel te bezoeken zijn:

- De Rusthof, Parkstraat 41, dagelijks tot 18.00 uur.
- De vijf hofjes van de Koninklijke Haagse Woningvereniging van 1854 in de Badhuisstraat, Schelpstraat, Paramaribostraat, Schuddegeest en Vincentiushof zijn met het stratenplan in de hand gewoon te bereiken.

Tijdens de Open Monumentendagen van 2009 zijn het Heilige Geestshofje (Paviljoensgracht 125), de hof van Wouw (Lange Beestenmarkt 85), de Rusthof (Parkstraat 41) en het hof van Nieuwkoop (Warmoezenierstraat 40/42) alleen op zaterdag 12 september van 10.00 tot 17.00 uur open.

Hofweetjes van Coos

Plek van de hofjes

Hofjes, uit erbarmen gesticht en om je naam voort te laten leven, zijn vooral gebouwd in buurten waar de handel en nijverheid zat. Daar was de grond niet zo duur. Alleen het Rusthof in de 19de eeuw niet, die zit tegen de deftigheid aan.

Hofje van Nieuwkoop

De neven en nichten van de stichter waren zo woedend dat de erfenis voor de bouw van het hofje bestemd was om een 'huis Ten Bosch' in het klein te bouwen, dat ze het veel te groot hebben opgezet.

De Rusthof

Het verhaal gaat dat mevrouw Groen van Prinsterer elk jaar op haar verjaardag geld vroeg om op het terrein van 'Welgelegen' arbeiderswoningen te kopen of te bouwen.

Hooftshofje

Oorspronkelijk waren er twee regentenkamers omdat het vermogen over de Amsterdamse en Haagse tak van de familie was verdeeld. Die zijn echter al gauw samengevoegd.

Heilige Geesthofje

In de regentenkamer met de originele vloer met houten pinnen hangt een houten paneel van de uitdeling aan de armen dat eerst in de Grote Kerk hing.

Hofje van Wouw

Het familiewapen met de ring aan de hals van de zwaan geeft aan dat de

Een aai over boeddha's bol

Vlak naast de Doubletstraat, de straat waar (als voorspel) mannen lopen en vrouwen zitten, bevindt zich het Heilige Geesthofje. Ten tijde van de bouw bevond dit hofje zich buiten de stad, nu staat het hofje als baken van rust en ruimte volop in het leven.

Het dagelijks reilen en zeilen in het hofje is in handen van binnenmoeder Lida van der Klugt. Jarenlang deed ze het beheer samen met haar man. Na zijn dood woonde ze twee jaar elders. Nu is ze weer terug op het hofjesnest. „Ik deed toen al de klusjes, dat doe ik nu nog. Je begrijpt dat in een gemeenschap van dertig vrouwen niet iedereen vriendin van elkaar is. Geen partij kiezen is het devies. Jongens, het is hier geen kleuterschool, roep ik dan. Ik wil niet horen: Juf, zij doet dit of dat. We zijn volwassen vrouwen, wonen

in een prachtige omgeving, bemoei je niet met elkaar.”

Lida was er niet bij toen een verschil van mening over een stokroos uit de hand liep. Regent Pim Romeijn: „Midden op het pad langs de huizen was een stokroos gaan groeien. In de ogen van de één moest hij blijven, in die van de ander moest hij weg. Als er gedoe is, ben ik er altijd bij. Ik zei: Dames, ons leven is toch te kort om je dáár druk over te maken.”

In de reglementen staat dat je niet mag samenwonen. Maar waar valt loge-

• Binnenmoeder Lida van der Klugt schilt de aardappelen.

ren onder? Binnenmoeder Van der Klugt vertelt dat herenbezoek in het weekend

oogluikend wordt toegestaan. En soms is het best wel handig een man in de buurt. Als er gesjouwd moet worden bijvoorbeeld. De binnenmoeder, die van elk huisje een sleutel heeft, waakt over het hofje en de bewoonsters. „Elke morgen maak ik een rondje. Als het normale gedrag verstoord is, ga ik denken. Zijn de gordijnen nog dicht, dan klop ik op de deur. Hoor ik niks, dan bel ik thuis op. Soms zegt iemand: Ik heb die en die de hele morgen nog niet gezien. Joh, die doet boodschappen, zeg ik dan. Als ze een paar dagen afwezig zijn, moeten ze dat wel melden.”

Leuke dingen doen

In de zomer wordt er regelmatig samen buiten gegeten. Ria, Lieke en Ilse spelen daarna vaak een potje mens-erger-je-niet. Mevrouw Ilse Geesink (verre familie van Anton) kwam in 1947 uit Indië. Vader, hoofd-administrateur van een tabaksbedrijf, had als krijgsgevangene in Japan gezeten. Gelukkig kon hij het navertellen en ook de rest van de familie had de kampen overleefd.

Nederland viel in die beginjaren niet mee. Met haar pensioentje wilde mevrouw Geesink (82) leuke dingen doen. Na acht jaar in het hof van Nieuwkoop gewoond te hebben, verhuisde ze twintig jaar geleden - voor meer financiële armslag - naar het Heilig Geesthofje.

• *Ge-mens-erger-je-niet wordt er ook, want een spelletje is op zijn puurst een moment van zelfreflectie en wel zo gezellig. Begin juli is de 'meneer' van de krant' erbij, participerende journalistiek zogezegd. Als er te lang geen zes wordt gegooid, brengen de dames de boeddha in stelling. Een aai over zijn bol en hup het tij zal (en moet) keren...*

Ruim je geest op

Jarenlang woonde Ria Molhoek als jonge deerne op kamers op de Stille Veerkade, onwetend van het bestaan van het hofje vlakbij. Na ruim veertig jaar keerde ze vanuit Rotterdam terug naar haar Haagse wortels. Wat bij Ria de geest opruimt, is om eens in de zoveel tijd de goten van het middenpad onkruidvrij te maken. Ook doet ze wel eens een boodschap voor een buurvrouw. „De geest van het hofje is dat je elkaar helpt. Niet om me uit te sloven, maar omdat ik vind dat het hoort, in de hoop dat jongere vrouwen dat voor mij willen doen als ik niet meer goed uit de voeten kan. Niet elke dag, hoor, zo is het zeker ook niet.” Ria maakt regelmatig gebruik van de wensput in het hofje. „Wat ik er in gooi? Licht eraan hoe groot mijn wens is.”

♦ 'n hoffelijk gesprek ♦

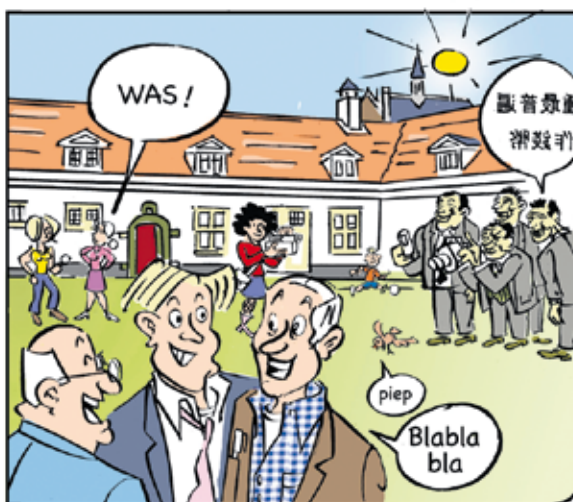
Poppenhuis

Rusthof

De woning van mevrouw Jos Lachnit is ruim, licht én luchtig geschilderd in de kleuren wit en roze. Opvallend decorstuk is de pop. Op twee poppen uit haar kindertijd na bestaat de 'familie' uit twintig eigenhandig gemaakte poppen. Haar kinderen, zoals ze zelf zegt, hebben allemaal een naam. Pieter is de enige jongen in huis. „Als je ze jongensleertjes geeft, zijn het jongens, hoor. Maar meisjes zijn makkelijker.”

Mevrouw Lachnit heeft tot haar zeventigste gewerkt. Vele jaren in een salon van Elisabeth Arden op de Plaats. Na sluiting van deze salon heeft zij haar werk voortgezet bij de 'Society Kapper Heym Rijken' op het Noordeinde. Zij houdt ervan om met haar handen te werken. Een beetje tekenen, schilderen, tuinieren en ook poppen maken. „Op een plastic masker moet je het tricot boetseren. Daarna schilder je de ogen en de mond. Ja, er is wel eens gevraagd of ik ze wil verkopen. Maar ze zijn een stuk van mezelf en dat geeft een gevoel dat je ze niet weg kan doen.”

Een pomp in de huiskamer

„Het beeld zit er al in, je hoeft 't er alleen maar uit te halen. Wat het is? Een kip! 't Is hier toch net een kippenhok,” grapt Evert Knoester, beheerder van het Hoofthofje. In het tuintje achter het hofje – de vroegere groentetuin van de regenten – heeft Evert een tijdje kippen en een haan gehouden. Maar met de ligusterkip is het een stuk rustiger.

De hoftuin is dankzij de groene vingers van de beheerder een waar kunststukje, stichtster Angenis Hooft zou zich er zeker senang bij voelen. Er bloeien hortensia's, rozen en aan de voorkant een randje lavendel. Overigens liet mevrouw Hooft testamentair vastleggen dat haar erfenis eerst twintig jaar op de bank moest staan. Met de dubbele erfenis werden eerst de vleugels gebouwd. Dat ging volgens het boekje want bij de renovatie in 1937 hoefden de fundamenten ervan niet door beton vervangen te worden.

Na haar dood werd de goede geefster begraven in de Grote Kerk. De daar aanwezige grafborden werden tijdens de verbouwing van de kerk teruggegeven aan de erfgenamen of gingen in vlammen op. Die van Angenis Hooft hangt in het hofje. „De

kuif ligt op zolder, die paste niet,” laat Evert weten. En in één adem door: „In hetzelfde halletje stonden vroeger, toen er nog geen toiletten waren, elke morgen drie tonnetjes. Die werden gelegegd in de Prinsengracht.” De vrouwen wasten zich vanaf 1937 in twee waslokalen, voormalige woonkamers. De pomp in de hoek van de nu weer omgebouwde woning is het bewijs. Het zal één van de weinige huiskamers zijn met een monumentale pomp. Waterloos, dat wel.

Bij diezelfde verbouwing kregen de huizen beneden en boven een eigen in- of opgang. Een plaquette in de hal van het poortgebouw laat zien dat de gemeente zich financieel niet onbetuigd liet. Het trappenhuis werd keuken. Huisjes hebben een kamer van 3.30 meter hoog mét vide. Ten tijde van de oorlog woonde een inspecteur van kunstbescherming, ene Kalf, beneden in het voorhuis. Er is nog een document waarop staat dat het departement van opvoeding, wetenschap en kunstbescherming dit monument onder bescherming stelt en dringend verzoekt het in alle opzichten te ontzien.

Vermeldenswaard is dat in de

• Evert Knoester: „Met de ligusterkip is het een stuk rustiger.”

19de eeuw regent Ameshoff, op zijn zestiende reeds benoemd, zestig jaar regent is gebleven. „Zo boeiend is het hofje,” lacht regent Van Notten, die onlangs gezelschap kreeg van de eerste vrouwelijke regent. „Het zou gewoon moeten zijn, maar voor dit hofje is het een vernieuwing.”

„We hebben gezocht naar iemand die complementair is. Zij heeft oog voor vastgoed,” vertelt hij. „En voor houtwormen,” vult beheerder Knoester gevat aan.

Grappige details: in de regentenkamer zit een ge-

heime deur die naar de beheerderwoning leidt. En Anton Pieck tekende ooit een huiselijke tafereel getiteld 'De goede oude tijd in Den Haag', de bewoners in de Assendelfstraat kijken uit op het hofje. Regent Van Notten: „Het is fijn dat je minder draagkrachtige vrouwen een veilige en rustige woonplek midden in de stad kan bieden. Omdat de woonvoorzieningen voor oudere mensen elders beter zijn geworden, blijft haast niemand hier meer tot zijn dood wonen. Het accent ligt nu eigenlijk meer op handhaving van het hofje door middel van verhuur, dan andersom.”

◆ 'n hoffelijk gesprek ◆

H. Geesthof

Bosje vrouwenmantel

Vroeger wilde ik zien hoe oude mensen leefden en was ik een fervent hofjesbezoekster. Soms werd je wel ergens binnen geroepen. Ik ben een zwerfster, kijk niet naar het wisselen van de wacht, maar ga op een bankje zitten en maak een praatje.”

vertelt de 92-jarige mevrouw Nellie Posthouwer die vanaf haar 70ste in het hofje woont. Toch zegt ze ook een ezelgänger te zijn. Klein is geen belemmering, integendeel. „Je hebt geen mensen boven je hoofd, 't is ideaal omdat het klein is en knus. Ik hou van soberheid.” Ze somt op wat ze niet in huis heeft: geen wasmachine, geen droogtrommel, geen koffiezetapparaat. Ze schenkt koffie met de hand en kookt haar was in een soeppan. De was wordt buiten nat opgehangen. Op tafel prijkt een bosje vrouwenmantel uit de eigen tuin.

Na 43 jaar Amsterdam kwam Nellie terug in de stad waar ze opgroeide. Op haar vijftiende deed ze al eindexamen op de Handelsdagschool. „Mijn ooms zeiden tegen mijn moeder dat ik maar naar kantoor moest, maar eigenlijk lag kantoorwerk me niet. De letters vielen altijd over mekaar. Ik was maar aan het stoffen.” Apothekersassistente had haar wel wat geleken. Want ze is nog nogal precies.

De regenten van het Heilige Geesthofje

Het waren de Heilige Geestmeesters die in de Grootte of St. Jacobskerk de inkomsten van de kerk besteedden aan liefdadige doeleinden. Eén van de liefdadige doeleinden was het Heilige Geesthofje aan de Paviljoensgracht, gesticht in 1616.

Werden voor de kerkhervorming de Heilige Geestmeesters door het stadsbestuur en de pastoor van de parochie benoemd, na de reformatie verviel als vanzelf de medewerking van de pastoor, maar deed de stadhouder of de Staten van Holland de aanstelling. Later heeft de Haagse overheid deze taak overgenomen en thans krijgen de regenten van het Heilige

• V.l.n.r. A. Meijer, P. Jansen Schoonhoven, J.C. van Oven, M.H. Lindo en W. Romeijn.

Geesthofje hun aanstelling van de gemeenteraad.

Bij andere hofjes worden de regenten vaak vanuit het stichtingsbestuur benoemd of vindt selectie plaats binnen de

familie, waaruit het hofje oorspronkelijk is ontstaan. Heden ten dage is het van belang dat er binnen het college van regenten (stichtingsbestuur/directie) voldoende kennis aanwezig is over monumentenzorg, financiën restauratiedeskundigheid, tuinonderhoud én de sociale aspecten binnen een hofjesgemeenschap.

AANEMERSBEDRIJF
DB Bouw

BOUWT HET GOUDENREGENHOFJE

Aannemersbedrijf DB Bouw BV
Hoge Rijndijk 285, Zoeterwoude
Postbus 108
2394 ZG Hazerswoude Rijndijk
T 071 581 75 05 / F 071 581 75 75

info@dbbouw.nl
www.dbbouw.nl

Haags Hofjesberaad

Tijdens de voorbereiding van de viering van het 150-jarig bestaan in 2004 van de Koninklijke Woningvereniging van 1854 ontstond het idee een hofjestentoonstelling 'Hofjes in de Hofstad' te organiseren in samenwerking met de historische hofjes van Den Haag. Als uitvloeisel van deze samenwerking is het Haagse hofjesberaad in het leven geroepen.

Sindsdien komt het beraad twee keer per jaar bijeen om kennis uit te wisselen over huurzaken, subsidies, onderhoud en restauratieproblematiek. Om de kosten te drukken is bijvoorbeeld besloten een gezamenlijk onderhoudsrapport te laten maken. Er is ook overleg over het technisch beheer en het puntensysteem. Met het uitgeven van de Haagse Hofjeskrant treedt het Hofjesberaad voor de eerste maal naar buiten.

BAKKERIJ
HANS & FRANS HESSING

feliciteren Den Haag met de eerste uitgave van de Haagse Hofjeskrant!

Reinkenstraat 50 | Denneweg 128 | Theresiastraat 131
tel: 070-3451144 | tel: 070-3606204 | tel: 070-3835019
info@bakkerijhessing.nl | www.bakkerijhessing.nl

Alsof je bij jezelf op vakantie bent

Eén van de grootste hofjes van Nederland: het hof van Nieuwkoop. Helaas is de regentenkamer, legendarisch omdat de Dutch Swing College Band er oefende en galerie Pulchri er resideerde, niet meer voor publiek toegankelijk.

De hoekhuizen en de twee middenhuizen worden bewoond door echtparen, de rest van de huizen is voor alleenstaanden, met name voor dertigers. „Een aantal bewoners heeft een eigen perkje,” vertelt Kasper Kwant, al dertien jaar in het hofje woonachtig. „Wonder boven wonder staat mijn perkje er nu aardig bij. Ik heb er pas een variëteit aan veldbloemen bij gezaaid. Wie weet staan die tijdens de open monumentendagen in bloei.”

Bouwheer van het hof was de kinderloze weduwnaar Johan de Bruijn van Buitenwech, heer van Nieuwkoop. In Gouda was hij regent van een rooms hofje (1615) geweest, één van de weinige openbare functies mogelijk voor een niet-calvinist. Vlak voor zijn dood in 1657 gaf De Bruijn het 'speelhuis' aan de achterkant de functie van regentenverblijf. Vandaar dat de grootse entree zich niet aan de straatzijde bevindt! In 1731 werd er huur geïnd en woonden er in het hofje geen arme vrouwen maar gezinnen. Dat had alles van doen met de torenhoge schuldenlast.

In de 19de eeuw werd het weer een echt hofje voor alleenstaande dames. Het ging zelfs zo goed dat er achttien huisjes met trapgevel werden bijgebouwd nadat de

woninkjes samen met de hoekpaviljoens waren gesloopt. Het regentenhuis stond om die reden geïsoleerd. De nieuwe huisjes die varieerden in bouwvolume en dakhelling, werden bij de grote restauratie tussen 1970 en 1983 weer afgebroken.

Bewoonster Margot weet van vroeger dat de mannen, als er iemand overleden was, het lijk naar het lijkenhuis moesten brengen. In één adem laat ze weten dat haar huisje, net als de rest van haar kant, geen gas maar krachtstroom heeft. „Ik dacht eerst omdat wij geen ramen aan de achterkant hebben, maar de reden was dat bij de laatste renovatie het geld op was. Joh, het is een tophof. Alleen zou het ziekenhuis plat mogen.” In 1812 dreigde het hofje te worden verbouwd tot ziekenhuis. Dat ging niet door, wel is de administratie van het ziekenhuis er nu gehuisvest.

Mabel Bouscholte, bewoner sinds 1996 én werkend lid van 'Pulchri', vindt het toch wel jammer dat er helemaal geen ouderen meer wonen. Ze herinnert zich een Paasfeest dat zij verkleed als Paashaas met een mandje eitjes op haar rug rondliep. De acht ouderen vonden het prachtig. Laatst werd een hofborrel afgesloten met het bui-

tenspel, Viking Cubb. Wie alle ridders met stokjes omgooit, is de koning! Dat kan geen toeval zijn want in 1861 gebruikten Pulchri-leden de tuin voor het eerst als kogelbaan voor het koningsgelelen. Dankzij de tentoonstellingen en feesten van huurder Pulchri fungeerde het regentenhuis zodoende toch als 'speelhuis'.

Gezellig is het vooral aan de zonnige kant, vindt Margot, die eerder in het

Hoofds hofje woonde en hier een huisje pal naast haar zus kreeg. „In de winter is het anders, dan is het rustig. Als het lente wordt, gaat het hof weer leven.” Om al haar kookboeken binnen handbereik te hebben, ontwierp zij een hangende boekenkast. „Die was net zo groot als mijn tafel eronder en had in het midden een lichtpunt.” Die smeedijzeren constructie wil ze nu elders ophangen en als plantenbak gebruiken.

„Het is elke dag alsof je bij jezelf op vakantie bent,” vat Marieke, die bijna een jaar op de wachtlijst stond, haar eerste maanden samen. Gaat het goed op de relatiemarkt, dan is de wachttijd een stuk korter. Dat brengt het gesprek met hofbewoner Ewout op hofrelaties. Nee, scharrelen met hofdames doet hij uit principe niet. „Kom je met een ander binnenlopen, heb je meteen de poppen aan het dansen.”

Op zaterdag 12 september wordt de bezoeker van 10.00 tot 17.00 uur met fris én tekst en/of uitleg in het hofje ontvangen.

Stichter Eduard van Hoogelande was eerste bewoner

Grootste verandering in de historie was natuurlijk de verhuizing na 238 jaar, vanwege de vervallen staat, van de Boekhorststraat naar de J. Camphuysstraat in 1907. Bijzonder ook dat stichter Eduard van Hoogelande in 1669 zelf de eerste bewoner was.

Hoewel de minimumleeftijd nog steeds vijftig is – leeftijd ging altijd boven armlastigheid als criterium van toelating – bevestigt de uitzondering de regel. Huidige beheerster Anita van Trot-

senburg (47) kreeg een plekje na de renovatie eind jaren 80 ook omdat veel oude bewoners niet terugkeerden en leegstand dreigde. „Mijn vader heeft als kind jaren door deze straat gelopen maar heeft nooit van het bestaan van dit hofje geweten,” vertelt Anita, „Dit is mijn derde woning. Ik begon in de kleinste woning op het noorden en heb nu een vierkamerwoning. Aan beide kanten zijn de kleinste hoekwoningen namelijk doorgebroken.”

Ook Mia Ek (85) woonde eerst tien jaar in een klein hoekhuisje. Nu heeft ze een benedenwoning met een eigen stukje tuin, dat grenst aan de gemeenschappelijke stiltetuin.

• Mia Ek: „Ik heb hier mijn vrijheid en mijn rust.”

Foto: Werner Helmich

Hofje van Hoogelande

Mia, geboren in hotel Viersprong in kasteel Woudenberg, is blij dat ze is blijven plakken. „Ik heb hier mijn vrijheid en mijn rust. Je bent er voor elkaar als het nodig is, maar je komt niet bij elkaar over de vloer. Veel mensen denken vanwege de vrede-sengel boven de poort dat het een oude school of een oud klooster is. Wel sterk dat je vandaag langskomt. Ik krijg zo meteen bezoek van mijn zus en een kennis. Die wil graag zien hoe ik hier woon!”

Zes jaar woonde weduwnaar Van Hoogelande in zijn hofje. In zijn testa-

ment liet hij opmaken dat bewoning vrij van huur was en dat een bewoonster jaarlijks acht ton turf en vijftig gulden kreeg. Gelukkig zijn die preuven nu achterhaald en betalen de bewoners gewoon huur.

Wilt u meer weten?

Ga naar www.hofjevanhoogelande.nl
Gerda Rossel, huidige bewoonster, schreef een lezenswaardig boek 'Hofje van Hoogelande 1669 – 2007' over de geschiedenis van het hofje, de regenten en de familie Van Hoogelande.

Hofjes door de eeuwen heen

In de verhalenbundel Camera Obscura, het bekende boek van Hildebrand uit 1839, wordt een hofjeswoning beschreven: het bestond uit een klein kamertje met maten belegd en een schoorsteen waaronder de bewoonster haar potje kookte. Op het zoldertje had de bedeling turf en hout gestapeld, die in de winter aan de hofjesvrouwtjes werden uitgereikt, samen met elke week een potje boter en aardappelen.

Dit heeft duidelijk betrekking op een liefdadigheidshofje. Dit type hofje werd ongeveer vanaf het midden van de veertiende eeuw gebouwd voor 'oude arme, of scamele lieden', vaak uit een legaat van vermogende mensen, met als doel de minder bedeedden een onbezorgde oude dag te verschaffen. Niet iedereen kwam voor zo'n hofje in aanmerking; er golden strenge criteria, en hoewel arm, mocht je geen pauper zijn, want paupers waren geen 'nette' mensen. Den Haag telt tien van zulke liefdadigheidshofjes.

Maar Den Haag kent ook andere hofjes, de zogenaamde exploitatiehofjes. Roepen de liefdadigheidshofjes een beeld op van lieflijke huisjes rondom een ruime binnentuin, de wereld van de exploitatiehofjes is duister en armoedig. Hun 'bloei'periode ligt in de tweede helft van de negentiende eeuw, toen grote groepen mensen naar de steden trokken en daar gehuisvest moesten worden. Het snelst en het gemakkelijkst kon men bouwen op de grote open binnenterreinen achter de huizen, waar Den Haag in ruime mate over beschikte, omdat daar

door de overheid geen toezicht werd gehouden. Dat gaf ruim baan voor allerlei uitwassen op woongebied. De overeenkomst met de liefdadigheidshofjes is het formaat van de huisjes, veelal één kamer groot met zolder, maar daar houdt de vergelijking op. De manier waarop in de negentiende eeuw over deze hofjes werd gesproken is veelzeggend: 'holen van onzedelijkheid en twist' en er woonden 'vrouwmensen met woeste haar-pieken en ogen zwart van woede'. De komst van de nieuwe Woningwet in 1901 maakte geleidelijk aan een einde aan de bouw van dit soort hofjes. Den Haag telde er ooit zo'n 700, daarvan zijn er nog 90 over.

• Botine Koopmans, kunsthistorica en beleidsadviseur Monumentenzorg en Welstand bij de gemeente Zoetermeer

Hofjes worden nog steeds gebouwd. Nadat tot in de jaren zeventig van de vorige eeuw vooral het wonen in een exploitatiehofje een ongunstige klank had – daar woonden 'ongure' types – begon daarna, geholpen door de weerstand tegen de sloopwoede in de jaren zestig en zeventig, de waardering te groeien. Vandaag de dag is het vooral de rustige sfeer, ver van

het stadsrumoer, en het intieme karakter van de hofjes die velen aanspreken en het wonen in een hofje tot een bijzondere ervaring maken.

Botine Koopmans

Titel hofjesboek: *De Verborgene Stad, 115 hofjes in Den Haag*. Uitgeverij De Nieuwe Haagsche. Verkrijgbaar in de boekhandel. Prijs € 22,95.

Gebakken schol voor tante Sien

In Scheveningen woonde ik begin jaren zestig om de hoek van de Lammers stichting, het hofje in de Badhuisstraat. Voor opoe Teuntje, die bij ons thuis woonde, bezorgde ik af en toe een gebakken visje bij tante Sien. Tante, in goed Schevenings meuje, was de zus van de eerste vrouw van mijn opa Willem Toet.

Opoe Teuntje, zo vertelt Lena Toet-Brand (88), voelde zich verantwoordelijk voor de zussen van mijn opa's eerste vrouw en ging er regelmatig op bezoek. "Tante Sientje was weduwe en had mijn vader, die als gosiant met vis langs de deur ging, toen hij weduwnaar werd wel willen hebben. Maar mijn vader wilde niet hertrouwen met de zus van zijn overleden vrouw Adriana". Tante Sien woonde volgens mijn moeder gratis in het hofje. „Het was wel armoedig. Er zat geen behang op de muur en gas had ze ook niet. Op tafel stond een petroleumstel, daar kookte ze op”.

In de serre van onze gezellige arbeiderswoning bakt opoe op het drie pits petroleumstel een

stuk of twintig scharren, die vader meegebracht heeft van de haven. Even later huppel ik links de poort door, dan rechts ons voetbalveldje met de twee blinde muren van de twee rijen huizen over en weer rechts de hoofdader van de Stuurmanstraat in. Aan het eind links ligt de Badhuisstraat en dan na vijftig meter het hofje.

Als ik bij het laatste huis in de hoek aanbel, schrik ik: voor me niet een dame op leeftijd helemaal in het zwart maar een frisse jongedame van midden twintig. Ze vertelt me dat ze hier al drie jaar een gelukkig leven leidt. „In de anonimiteit van het hofje”, voegt ze er veelbetekenend aan toe...

Willem Brand

Goudenregenhofje: speels en toch licht

In de Goudenregenstraat wordt op de plek waar zich vroeger een veegpost van de gemeentereiniging bevond een nieuw hofje gebouwd. Het hofje bestaat uit een voorwoning en zes kubusachtige hofjeswoningen, die toegankelijk zijn via een overdekte poort. Het hofje komt naast het in 2005 in gebruik genomen appartementencomplex Het Goudenregenhof.

Architect Jan van Huizen van Roeleveld-Sikkens Architects haalde een klein maar fijn kunststukje uit door de huizen met een oppervlakte van 55 vierkante meter een eigen entree en onverwacht veel daglicht te geven. „Klassiek is een rijtje met een puntdak, maar dat gaf te weinig lichtinval. De bovenverdieping is daarom korter gemaakt zodat het licht door het slaapkamerraam via het trapgat in de woonkamer valt.” Dat raam, van de vloer tot het plafond, bevindt zich niet aan de tuinzijde van de burens, maar aan het terras boven de entree zodat de privacy gewaarborgd blijft.

Directeur Huib van Eesteren van de Koninklijke Haagse Woningvereniging van 1854, die met het hof Schuddegeest de eerste

sociale woningbouw in Den Haag pleegde, is in zijn nopjes. In zijn ogen is het Goudenregenhofje eigenlijk een soort modern Schuddegeest, ook met een plat dak maar eigentijds uitgewerkt. Een extra sjiek detail is de ambachtelijke gevel met Dudokachtige steen in het Hilversumsformaat, gemetseld in het klezorenverband en met een rollaag als dakrand. Met de lichtgaten in de gevel geeft

dat de hofhuisjes grandeur. Het keukenraam dat de hoek omgaat, verhoogt niet alleen de zichtlijn maar geeft de bewoner tevens een maximaal 'lengtegevoel'.

Oprachtgever: Koninklijke Haagse Woningvereniging van 1854, Architectenbureau: Roeleveld-Sikkens Architects Aannemer: DB Bouw B.V. Oplevering: december 2009

Haagse Hofjeskrant

In Den Haag ligt de krant - met dank aan de bibliotheek Den Haag - o.a. gratis voor u klaar bij:

De bibliotheek Den Haag, alle 20 vestigingen
VVV, Hofweg 1 en Gevers Deynootweg 1134
Het Stadhuis, Spui 70.
Drogist Van der Gaag, Groenmarkt 27
Notenkoning, Grote Halstraat 16
Hamilton Tobacco & Gifts, Passage 9
Sigarenmagazijn ELKA, Brouwersgracht 3
Booksellers Van Hoogstraten, Noordeinde 98
Boekhandel Rap, Reinkenstraat 30
Boekhandel Scheveningen, Keizerstraat 50

Boekhandel Buddenbrooks, Noordeinde 160
Boekhandel Nayler & Co, Fred.Hendriklaan 164
Boekhandel Paagman, Fred. Hendriklaan 217
Hans & Frans Hessing Brood en banket,
Denneweg 128, Reinkenstraat 50 en
Theresiastraat 131
De totstandkoming van de krant is mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van het Haags Hofjesberaad, de gemeente Den Haag en enkele fondsen.

Oplage: 20.000 ex.
Teksten en foto's: Willem Brand
Vormgeving: Kees Reniers

Reacties: hofjeskrant@live.nl